Aloite: Kyläkoulustrategian toimeenpanosuunnitelma 2026–2031

2026-09-21

Tiivistelmä

Hollolan kunnanhallituksen päätös 14.9.2026 oli, että palveluverkkosuunnitelma palautettiin valmisteluun, siten että Herralan koulua ei lakkauteta ja Heinsuon koulu säilyy 5-9 luokkien kouluna. Tämä aloite kuvailee allekirjoittajien kannattaman vaihtoehdon, jonka avulla tämä voidaan toteutua osana palvelusuunnitelmaa.

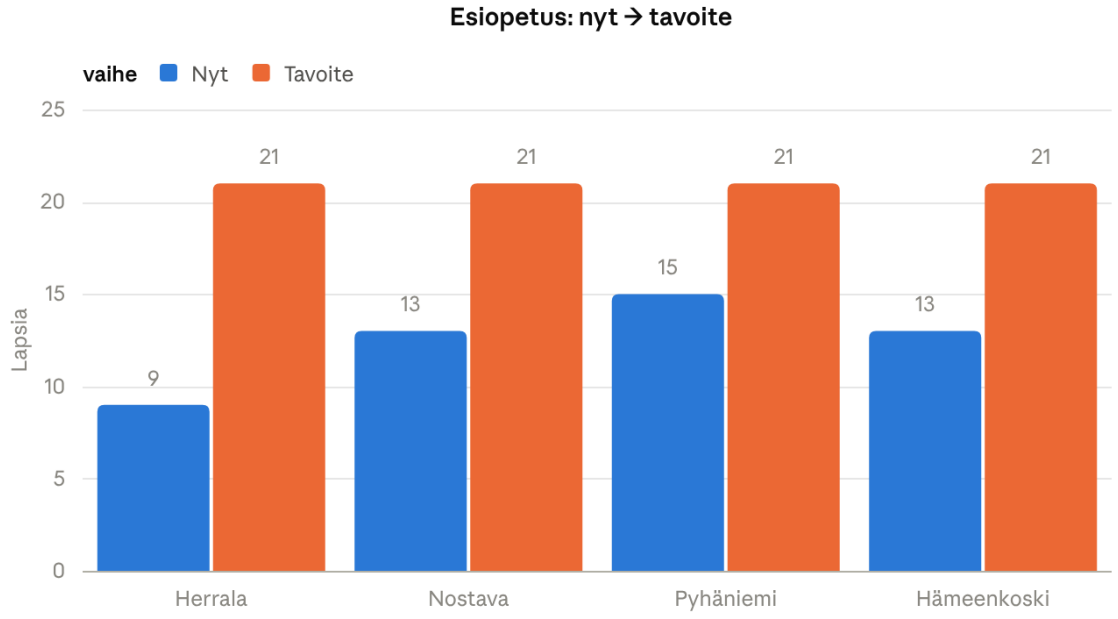
Aihe	Linjaus
Herrala	Ei lakkauteta 1.8.2027. Yksi oppilaaksiottoalue ohjaa oppilaita Herralaan, Nostavaan, Pyhäniemeen ja Hämeenkoskelle tavoitteena 20–24 oppilaan aloittava ryhmä kussakin alkaen lv. 2027-2028.
Heinsuo	Säilyy 5.–9. lk:n kouluna (ei muuteta 0–9 kouluksi). Pysyvä neljän maakansan kyläkoulun yhteinen 5-9 luokkien koulu.
Salpakangas	”Yhtenäinen koulupolku”: Esikoulussa aloittavat jatkavat samassa koulussa koko peruskoulun ajan. (Siirtymäaikana yhä siirtoja viiden vuoden ajan, mutta siirtojen perusteita muutettava tarkoituksenmukaisemmaksi)
Investoinnit	Rajataan 2026–2029 välttämättömiin sisäilmakorjauksiin Herralassa ja Nostavassa; muut koulut hyväksytyn investointisuunnitelman mukaisesti; koulujen investoinneille investointivaraus taloussuunnitelmaan.
Väliarviointi	Mallin toimivuus ja talousvaikutus arvioidaan uudelleen keväällä 2030, seuraavalla valtuustokaudella.

Herralan koulua ja varhaiskasvatusyksikköä ei lakkauteta, toisin kuin pohjaesitys esittää. Sen sijaan, kun Hollolaan muodostetaan yksi oppilaaksiottoalue, sen avulla oppilaita ohjataan kaikille neljälle kyläkoululle tavoitteena 20–24 (arviossa käytetty 21) oppilaan aloittava ryhmä kussakin. Tämä tekisi jokaisesta koulusta pitkäjänteisesti elinkelpoisen.

Oletuksena on, että nämä lapset (yhteensä noin 34 lasta/ikäluokka) ovat pois Salpakankaan omasta aloittavasta ryhmästä, joka pienenisi noin 106:sta 72:aan, (jos muuttoliikettä ei huomioida). Näin Salpakankaalle saadaan helpotusta nyt vallitsevaan

tilanahtauteen ilman, että pitää investoida puolta miljoonaa Heinsuolla siihen, että alaluokkien opetusta keskitetään entisestään kuntakeskukseen. Myös Nostavan 200 000 € muutosinvestoinnit vältetään.

Sen sijaan Heinsuo palaa kyläkoulujen 5-9 luokkien kouluksi, ja kaikkien jäljellä olevien maakansan kyläkoulujen oppilaat ohjataan Heinsuolle 5 lk lähtien. Tähän Heinsuon koulu on rakennettu ja tarkoituksenmukainen jo valmiiksi.

Neljä kyläkoulua · Salpakankaan ryhmä pienenee vastaavasti

Kohta 1 · esiopetuksen tavoitemuutos

Ratkaisua tukee myös "yhtenäinen koulupolku" -ajattelua: Salpakankaalla esikoulun aloittavat oppilaat saavat jatkaa samassa koulussa koko peruskoulun ajan, ja Heinsuo palautuu kyläkoulujen yhteiseksi yläkouluksi 5.–9. luokille.

Tässä ehdotuksessa ketään ei siirretä koulusta toiseen, vaan oppilaita aletaan ohjata esikouluun kyläkouluille lukuvuoden 2027-2028 alusta alkaen. Tämä tarkoittaa, että ko. ikäluokka siirtyy 5 lk:lle lukuvuonna 2032-2033.

Siirtymäaikana 2027-2032 5 lk oppilaita jouduttaisiin edelleen siirtämään Salpakankaalta Heinsuolle, mutta siirtojen periaatteita tulee muuttaa tarkoituksenmukaisemmaksi palveluverkkosuunnitelman yhteydessä (esim. vapaaehtoisuus, liikenneyhteydet, sisarperuste). Tämä tehtävä annettaisiin sivistys- ja hyvinvointivaliokunnalle linjattavaksi. Siirtojen määrää voidaan myös vähentää noin 20/vuosi, jos Nostavan ja Herralan koulujen 5 lk kouluksi määritellään jo 2027-2028 lukuvuoden alusta Heinsuon koulu.

Yksi oppilaaksiottoalue kyläkoulujen tukena

Hollolassa on tällä hetkellä kuusi oppilaaksiottoaluetta (päätös 9.10.2024 § 119). Pohjaesitys ehdottaa niiden yhdistämistä yhdeksi, ja perustelee tätä osin juuri kyläkoulujen näkökulmasta: "Oppilaita voidaan lähikoulupäätösten pohjalta ohjata myös tukemaan kyläkouluja."

Ehdotetun kyläkoulustrategian (kohta 4.2) oma kriteeri arvioisi kyläkoulujen jatkoa, kun koulun investointitarve ylittää 0,5 M€ tai oppilasmäärä alittaa 40. Tavoite 20–24 aloittavaa oppilasta jokaisessa koulussa nostaisi kaikkien neljän koulun oppilasmäärän selvästi 40:n yläpuolelle, mikä poistaisi oppilasmääräperusteisen jatkotarkastelun tarpeen kaikilta neljältä. Investointitarve ei kuitenkaan poistu tällä keinolla. Siksi tämä toimeenpanosuunnitelma ehdottaa, että tuleviin investointeihin varaudutaan alkamalla tekemään kouluihin kohdistuvia investointivarauksia.

Malli vastaa myös kyläkoulustrategian ehdotettuun linjaukseen: "Valtuusto sitoutuu tuottamaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluja myös kylillä, mikäli niille on riittävää kysyntää." Kysyntä ei tässä mallissa synny passiivisesti vaan aktiivisesti (ks. seuraava kohta), huomioiden perusopetuslain 6§.

Koulukohtaiset kohdealueet

Koulu	Nykyinen virallinen alue	Potentiaalisia alueita, joista koulu voidaan myös osoittaa lähikouluksi
Herrala	Etelä-Hollola (Herrala)	Tennilä (bussi 52, aikataulu?) Myös muu haja-asutusalue entisen Hälvälän koulun oppilaaksiottoalueella (vaatii reittimuutoksia) Orimattilan puolelta Luhtikylästä, jos on tilaa?
Nostava	Etelä-Hollola (Nostava)	Miekkiö (bussi 55, vaatii reittimuutoksen 4 min, suunta, jos poikkeaa Nostavan koululla). Kun tie Nostavan liittymästä yhdistyy eteläiseen Salpakankaaseen, myös esim. Hirvikallio?
Pyhäniemi	Pyhäniemi-Kirkonkylä	Hälvälä, Krouvinniitty, Työtjärvi, (bussi 50)
Hämeenkoski	Hämeenkoski	Länsi-Hollola

Oppilasmääräennusteet 2027–2032

Uusi esiopetuksen tavoitekoko (21 kyläkouluilla, 72 Salpakankaalla) astuisi voimaan esiopetusvuodesta 2027–2028 alkaen ja pysyisi sillä tasolla koko tarkastelujakson. Taulukko oppilasmäärän kehityksestä, lähteenä aineiston lv. 2025–2026 luokka-asteittainen oppilastaulukko.

Koulu	Nyt (2025–26)	2026–27	2027–28	2028–29	2029–30	2030–31	2031–32	2032–33
Herrala (1.–4. lk)	37	38	36	48	60	72	84	84
Nostava (1.–4. lk)	43	44	50	61	68	76	84	84
Pyhäniemi (1.–4. lk)	78	69	59	65	72	78	84	84
Hämeenkoski (1.–6. lk)	111	99	92	93	100	102	110	118

Koulu	Nyt (2025–26)	2026–27	2027–28	2028–29	2029–30	2030–31	2031–32	2032–33
Salpakangas (1.–4. lk)	501	475	448	391	356	322	288	288

Tasapainotila (84 oppilasta, neljä 21 hengen luokkaa) saavutetaan kaikilla kolmella lukuvuonna 2031–2032. Hämeenkoskella (1.–6. lk, kuusi luokka-astetta) tasapaino saavutettaisiin vasta 2033–2034 (126 oppilasta)

Taulukko B · kohorttimalli 2025–2033

Skenaariolaskelma todellisiin oppilasmääriin perustuen: kaikkien neljän kyläkoulun ohjaus Heinsuolle

Oletukset: (1) Pyhäniemen 4. lk:n oppilaat siirtyvät Heinsuolle 5. lk:lle, (2) Hämeenkosken 6. lk:n oppilaat siirtyvät Heinsuolle 7. lk:lle, (3) uudistuksen myötä myös Nostavan ja Herralan oppilaat ohjataan jatkossa Salpakankaan sijaan Heinsuolle (ensimmäinen vuosi 2026–27 vielä vanhalla reitityksellä Salpakankaalle). Esiopetuksen tavoitekoko on 21 kyläkouluilla ja 72 Salpakankaalla.

Nostava/Herrala/Pyhäniemi 4. lk → Heinsuo, ja Hämeenkoski 6. lk → Heinsuo, vuosittain

Lukuvuosi	Nostava	Herrala	Pyhäniemi	Hämeenkoski (7. lk:lle)
2026–27	12	8	24	25
2027–28	7	11	25	20
2028–29	10	9	15	20
2029–30	14	9	14	14
2030–31	13	9	15	19
2031–32	13	9	15	13
2032–33	21	21	21	13
2033–34	21	21	21	13

2026–27: Nostava ja Herrala menevät vielä vanhan reitityksen mukaisesti Salpakankaalle, vasta 2027–28 alkaen kaikki neljä kyläkoulua ohjautuvat Heinsuolle. Pyhäniemi ja Hämeenkoski ohjautuvat Heinsuolle koko ajan. Vuodesta 2032–33 lähtien kaikki kolme 4. lk:n lähtijämäärää ovat tasan 21, kun esiopetuksen tavoitekoko on kokonaan läpi kiertänyt järjestelmän (Hämeenkoski vasta lv. 2025).

Heinsuo, 5.–9. lk (uudistus)

Lukuvuosi	5. lk	6. lk	7. lk	8. lk	9. lk	5.–9. lk yht.
2025–26 (toteuma)	115	101	147	114	133	610
2026–27 (arvio, ei aineistoa)	78	115	126	147	114	580
2027–28	89	78	135	126	147	575
2028–29	63	89	98	135	126	511
2029–30	56	63	103	98	135	455
2030–31	47	56	82	103	98	386
2031–32	37	47	69	82	103	338
2032–33	63	37	60	69	82	311
2033–34	63	63	50	60	69	305

Salpakangas, 5.–9. lk (uudistus)

Lukuvuosi	5. lk	6. lk	7. lk	8. lk	9. lk	5.–9. lk yht.
2025–26 (toteuma)	73	86	92	99	112	462
2026–27 (arvio, ei aineistoa)	99	73	86	92	99	449
2027–28	83	99	73	86	92	433
2028–29	78	83	99	73	86	419
2029–30	87	78	83	99	73	420
2030–31	96	87	78	83	99	443
2031–32	72	96	87	78	83	416
2032–33	72	72	96	87	78	405
2033–34	72	72	72	96	87	399

Yhteensä (Heinsuo + Salpakangas), 5.–9. lk: 1072 (2025–26) → 1029 → 1008 → 930 → 875 → 829 → 754 → 716 → 704 (2033–34).

Mukaan on laskettu sekä orgaaninen väestökehitys (ikäluokkien pieneneminen) että kaikkien neljän kyläkoulun ohjaus Heinsuolle: Salpakankaan oma koko pienenee tavoitteen mukaisesti 501:stä 288:aan (1.–4. lk), ja Heinsuon 5. lk kääntyy pitkällä aikavälillä laskuun, kun uusi, väestöennusteen mukaan pienempi esiopetusikäluokka etenee järjestelmän läpi. Laskelmassa ei ole otettu huomioon painotettujen luokkien oppilaita, jotka hakeutuvat koulusta toiseen.

Alle kouluikäisten nettomuuton vaikutus

Hollolan kuntien välinen nettomuutto 0–4-vuotiaissa on 2011-2025 ulottuvalla aikasarjalla ollut keskimäärin +38,1 lasta/vuosi viimeisen kymmenen vuoden aikana (2016–2025) ja +34,8 lasta/vuosi viimeisen viiden vuoden aikana (2021–2025); koko 2011–2025-sarjan keskiarvo on +33,3 lasta/vuosi (Tilastokeskus, kuntien välinen muuttoliike, päivitetty 22.5.2026).

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nettomuutto, 0–4 v	26	31	22	33	6	35	42	36	47	47	41	21	58	25

Tilastokeskus, viitekoodi 11a2, 2011–2025

Tämä tukee n. 35 lapsen/vuosi arviota alle kouluikäisten nettomuutosta. (Kouluiän saavuttaneissa ei esiinny säännönmukaista muuttoa Hollolaan tai pois.) Tästä syystä syntyvyyslukuja ei yksin voi käyttää tulevan koulutulokkaiden määrän ennusteena, ja tulisi käyttää mieluummin tilastokeskuksen ennustetta ko. vuoden 6-vuotiaiden määrästä.

Taloudelliset vaikutukset verrattuna pohjaesitykseen

Vaikutus	Pohjaesitys (Herrala suljetaan, Heinsuo 0-9)	Epäjohdonmukaisuus aineistossa vaikutus	Tämä malli (Herrala auki, Heinsuo jatkaa 5-9)
Herrala			
Herrala kulut 2028–	+390 000 €	(+279 000 €)	62 000 €
sis. henkilöstökulut? (-6,4HTV, 5 SIHY, 1,5 ELVA)	+280 000 €	(+169 000 €, jos VAKA vain siirtyy, ei sitä voi laskea säästöksi)	+ 72 000 € (säästöjä henkilöstökuluista, kun ryhmät voidaan optimoida)
sis. kiinteistön käyttökulut? (ei eritelty aineistossa, joten arvio)	+110 000 €		0 €
Kuljetuskustannukset	-75 000 €		-10 000 € (mahdolliset reittimuutokset)
Poistovähentymä	+90 000 € -10 000€ (Nostavan investointi) + 80 000 €	(aineistossa n. +57 000 €/v?, varmaankin luvussa mukana myös tulevat investoinnit?)	+33 000 € Kun tuleviin investointeihin tehdään varaukset ennen toteutusta, eivät poistot kasva vuositasolla
Toimintamenot yhteensä	+395 000 €	+251 000 € (ennen tulevia investointeja) tai +284 000 € niiden jälkeen	+95 000 €

Vaikutus	Pohjaesitys (Herrala suljetaan, Heinsuo 0-9)	Epäjohdonmukaisuus aineistossa vaikutus	Tämä malli (Herrala auki, Heinsuo jatkaa 5-9)
Vuositulos 2027	-567 500 €	-604 500 €	0 €
Alaskirjaus	-765 000 € (aineistossa tämä luku 31.12.2024, laskemalla 2025 ja 2026 poistot hieman erilainen luku)		0 €
Toimintamenot ja poistojen muutos (puoli vuotta)	+197 500 €	(+160 500 €)	0 €
Investointiohjelma 2027–2036	-550 000 € (PTS-ohjelma) -222 000 € (sisäilma)		-360 000 € (arviointikaudella, toteutuu jos malli jatkuu)
Herrala yhteensä	-772 000 €		0 €
Nostava muutokset	+200 000 €		0 €
	-572 000 € (yhteensä)		-430 000 € (arviointikaudella, toteutuu jos malli jatkuu)
Heinsuo			
Vuositulos 2028-	-25 000 €		0 €
0–9-muutosinvestointi	+500 000 € (aineistossa kaksi lukua 500 ja 400 t€?)		0 €
Herrala ja Heinsuo yhteensä toiminnan tulos	**+370 000 €**	**+259 000 €**	**+95 000 €**

Vaikutus	Pohjaesitys (Herrala suljetaan, Heinsuo 0-9)	Epäjohdonmukaisuus aineistossa vaikutus	Tämä malli (Herrala auki, Heinsuo jatkaa 5-9)
Herrala ja Heinsuo yhteensä investoinnit	**-75 000 € (hieman oikaistu, sillä Heinsuo on leasing koulu, eikä 0,5 M€ investointi näy kunnan taseessa, maksettavaksi kuitenkin tulee lopulta)**	**-75 000€**	**-430 000 € (arviointikaudella, 0 € jos malli jatkuu)**

Herralan säilyttäminen heikentäisi pohjaesityksen taloustavoitetta pysyvästi n. 395 000 €/v (2028 alkaen), mutta parantaisi vuoden 2027 tulosta n. 567 500 € verrattuna pohjaesitykseen, koska 765 000 €:n kertaluonteinen alaskirjaus vältetään.

Kuitenkin on huomioitava, että pohjaesityksen säästöt perustuvat osittain hoitopaikkojen vähentämiseen: jos Herrala lopetettaisiin, Nostavalle jäisi kuitenkin samankokoinen päiväkoti kuin nyt (36 lasta). Yksi kokonainen 21 lapsen päiväkotiryhmä (Herralan) siis poistuisi eteläisestä Hollolasta. Nämä lapset eivät kuitenkaan häviä mihinkään, vaan lapset ja palveluntarve siirtyvät kuntakeskukseen, kuten myös henkilökunnan palkat. On huomattava, että alle kouluikäisten lasten määrä ei enää laske väestöennusteiden mukaan. Tämä myös vaarantaa Koulurinteen päiväkodin lopettamisen ja säästöt siitä, sillä Koulurinne on toiminut "paisunta-astiana", kun muihin yksiköihin ei ole mahtunut. Pohjaesityksessä on siis harhaa, jonka merkitys on laskettu keltaisella pohjalla.

Monet säästöt perustuvat mahdollisuuteen optimoida ryhmäkokoja. Tässä mallissa siihen päästään ilman kyläkoulujen sulkemisia, kun kyläkouluilla ei muodostu vajaita ryhmiä. Myös yhdysluokista voidaan luopua. Salpakankaalle jäävä suurempi oppilasmäärä mahdollistaa lopullisen ryhmien optimoinnin yhdessä yksikössä. Kyläkouluilla säästöä voidaan saada esim siitä, että suuremmassa yksikössä avustajaresurssia voidaan jakaa eri luokkien kesken. Todelliset säästöt saadaan vasta muutaman vuoden päästä.

Yhteenlaskettuna tämän mallin pysyvä nettovaikutus olisi karkeasti n. −275 000 €/v verrattuna pohjaesitykseen (−395 000 + 25 000 + 95 000), ja jos huomioidaan henkilöstön kasvu muissa yksiköissä n. 164 000 € (-284 000 + 25 000 + 95 000). 2027 tulos paranisi tässä mallissa kertaluontoisesti 567 500 € . Investointiohjelma 2027–2029 pienenee noin 430 000 € arviointikaudella, kun Nostavan ja Herralan ei-kiireelliset investoinnit lykätään arvioinnin ajaksi. Nostavan muutokset (200 000€) ja Heinsuon 0–9-muutos vältetään (500 000 €). Jos järjestely jää pysyväksi, on aloitteen vaikutus investointeihin 0 €

Investointisuunnitelma 2026–2029

Investoinnit rajataan neljäksi vuodeksi (2026–2029) välttämättömimpään: Nostavalla ja Herralassa toteutetaan vain Polygon Oy:n vuoden 2025 sisäilmakorjaussuunnitelman edellyttämät välttämättömät korjaukset, muilla kouluilla edetään hyväksytyn investointi- ja PTS-suunnitelman mukaisesti. Keväällä 2030, uudella valtuustokaudella, arvioidaan mallin toimivuus ja talous, ja päätetään jatkosta sekä loppuinvestointien toteutuksesta. Näille loppuinvestoinneille tehdään investointivaraukset jo näiden kolmen vuoden aikana, jotta toteutus on taloudellisesti kevyempi päätöksenteon jälkeen.

Koulu	2027–2029	2027–2029 €	Investointien vähennys arviointikaudella	Investointitarve 2027–2036 yhteensä
Herrala	Vain välttämättömät sisäilmakorjaukset	222 000 €	360 000 €	772 000 € (sis. sisäilmakorjaukset)
Nostava	Vain välttämättömät sisäilmakorjaukset	145 000 €	70 000 €	215 000 € (sis. sisäilmakorjaukset
Pyhäniemi	Investointisuunnitelman mukaisesti	150 000 €		550 000 €
Hämeenkoski	Investointisuunnitelman mukaisesti	150 000 €		150 000 €
Salpakangas	Investointisuunnitelman mukaisesti	650 000 €		2 705 000 €
		1 317 000 €	**430 000 €**	**4 622 000 € Yhteensä**

Mahdollisuudet ja hyödyt: ongelmat, jotka malli ratkaisee

- **Herralaa ei tarvitse lakkauttaa**: välttää 765 000 €:n kertaluonteisen alaskirjauksen ja parantaa vuoden 2027 tulosta n. 567 500 € pohjaesitykseen verrattuna.
- **Neljä elävää kyläkoulua**. Kaikki neljä koulua (Herrala, Nostava, Pyhäniemi, Hämeenkoski) tavoittavat 20–24 oppilaan aloittavan ryhmän ja nousevat pysyvästi kyläkoulustrategian 40 oppilaan jatkuvuusrajan yläpuolelle.
- **Ratkaisee Salpakankaan oppilaiden epävarmuuden:** ”yhtenäinen koulupolku” takaa, että esikoulussa aloittava tietää heti käyvänsä koko peruskoulun samassa koulussa. Ei enää myöhään ilmoitettavaa siirtoa 5. luokalla Heinsuolle. Tämä on myös pohja-aineiston esittämä yhdenvertaisuusongelma.
- **Vähentää tarpeettomia koulunvaihtoja**, erityisesti Tiilikankaan koulun lakkautuksen myötä jo kertaalleen koulua vaihtaneilta oppilailta.
- **Heinsuo säilyy 5.–9. lk:n kouluna** eikä sitä muuteta 0–9-luokaksi — vältetään siihen suunniteltu investointi (500 000 €, toisessa kohtaa aineistoa 400 000 €).
- **Mahdollistaa ryhmäkokojen optimoinnin,** joka vähentää henkilöstökuluja.
- **Nettomuutto tukee tavoitteita:** n. 33–38 lasta/v pidemmällä aikasarjalla tukee kohdealueiden oppilasmäärätavoitteita

- **Selkeä, ei-mielivaltainen kohdealuejakoperuste**. Perusopetuslaki 6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen: "Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä."

Riskit ja haasteet

- **Salpakankaan alikäyttöriski/tilojen riittävyys.** Oma 1.–4. lk:n oppilasmäärät putoaisivat 501:stä n. 288 oppilaaseen (−43 %) vuoteen 2031–2032 mennessä, samalla kun Salpakangas kantaa 58 % koko verkon investointitarpeesta (2,7 M€) ja suurimman tasearvon (15,6 M€).
- **Riski siitä, että ryhmiä ei saada kyläkouluilla täyteen**. Tavoite 20–24 voi jäädä saavuttamatta, jolloin opetusryhmien optimoiminen ja muut positiiviset vaikutukset jäävät saavuttamatta.
- **Riski valtionosuusuudistuksesta ja muista valtion säästötoimista.** Paine kunnan taloutta kohtaan jatkuu.
- **Talouskehitys**. Nyt 15.9.2026 Suomen Pankki ennustaa talouskasvun elpymistä, mutta on epävarmaa toteutuuko se ja milloin vaikuttaa kunnan talouteen.
- **Nostavan koulubussin reitin muutoksen kustannusta ei ole arvioitu**, ja se osuu ajankohtaan (2027), jolloin joukkoliikenteen kustannusten tiedetään muutenkin nousevan merkittävästi pitkien palvelusopimusten päättyessä.
- **Taloudellinen nettovaikutus on pohjaesitystä heikompi**, kun kunnan talousarvioon kohdistuu 3,4 M€:n sopeuttamispaine (2027) ja tasapainotustarve jatkuu vuoteen 2029.
- **Syntyvyys. Tänä vuonna syntyvyys on lähtenyt nousuun**, mutta se tuskin palaa 2010-luvun tasolle.
- **Päätöksentekoriski kevään 2030 väliarvioinnin jälkeen:** jos mallin talousvaikutus ei toteudu odotetusti, 0,5 M€:n investointitarve neljällä kyläkoululla voi tulla ajankohtaiseksi samaan aikaan, kun kunnan sopeuttamispaine jatkuu.

Tilojen riittävyys

Koulu	Mitoitettu oppilaspaikkamäärä	Nyk. käyttö (2025)	Tavoite (kohta 5)	Huomio
Heinsuo	700 (ei sis. esiopetusta)	610	5.–9. lk, ei erillistä tavoitetta	Riittää hyvin
Herrala	80 (koulu+esiopetus)	46	84 (1.–4. lk) + oma esiopetusryhmä	Tavoite ylittäisi mitoituksen, riski?
Nostava	120 (koulu+esiopetus)	50	84 (1.–4. lk) + oma esiopetusryhmä	Mahtuu hyvin

Koulu	Mitoitettu oppilaspaikkamäärä	Nyk. käyttö (2025)	Tavoite (kohta 5)	Huomio
Pyhäniemi	230 (koulu+esiopetus)	95	84 (1.–4. lk) + oma esiopetusryhmä	Mahtuu hyvin
Hämeenkoski	Ei virallista tietoa	—	126 (1.–6. lk tasapainotilassa)	Varmistettava Tilapalvelu Oy:ltä
Salpakangas	Ei virallista tietoa (arvio n. 850 yhteensä,)	963 (1.–9. lk yhteensä)	1.–9. lk laskisi tasolle n. 700 vuoteen 2032 mennessa	

Johtopäätökset

Linjausesitys:

Herralan koulua ei lakkauteta; vaan Hollolaan muodostetaan yksi oppilaaksiottoalue, joka ohjaa oppilaita Herralaan, Nostavaan, Pyhäniemeen ja Hämeenkoskeen tavoitteena 20–24 oppilaan aloittava ryhmä kussakin. Heinsuo säilyy 5.–9. lk:n kouluna sen sijaan että siitä tehtäisiin 0–9-luokkien koulu, ja siitä tulee pysyvästi neljän maakansan kyläkoulun yhteinen yläkoulu. Salpakankaalla toteutetaan "yhtenäinen koulupolku": esiopetuksessa aloittavat oppilaat jatkavat samassa koulussa koko peruskoulun ajan. Investoinnit rajataan vuosiksi 2026–2029 välttämättömiin sisäilmakorjauksiin Herralassa ja Nostavassa, muut koulut etenevät hyväksytyn investointisuunnitelman mukaisesti, ja loppuinvestoinneille tehdään varaus taloussuunnitelmaan. Mallin toimivuus ja talousvaikutus arvioidaan uudelleen keväällä 2030, uudella valtuustokaudella.

Taloudellinen kokonaiskuva: tämä malli maksaa pohjaesitykseen verrattuna n. 275 000 €/v pysyvästi (164 000 €, jos varhaiskasvatuksen henkilöstö vain siirtyy kuntakeskukseen), mutta säästää 567 500 € vuonna 2027 ja tuottaa neljä elävää kyläkoulua, ratkaisee Salpakankaan tilanahtauden ja selkiyttää koulupolut.

Vaihtoehtoisia säästöjä allekirjoittaneiden mielestä voidaan etsiä esimerkiksi 3-4 luokkalaisten henkilökohtaisista digilaitteista, sillä THL suosittelee 6-10 vuotiaille alle yhtä tuntia päivässä ruutuaikaa. Jos on tarpeen, valiokunnat esittävät lisäsäästöjä.

Mallin toimivuutta seurataan vuosittain valtuustolle toimitettavalla raportilla, jossa arvioidaan etuja ja riskejä.

Aloitteessa esitetään valtaosaan kunnan lapsiin kohdistuvaa myönteistä esitystä, joka ottaa huomioon yhdenvertaisuusperiaatteen, edistää kunnan elinvoimaisuuden tavoitetta sekä on taloudellisesti kestävä vastaten aitoon huoleen kunnan taloudellisesta tilanteesta, mutta välttää sulkemasta yhtenäisen koulupolun ovea kenenkään lapsen edestä.

Tämä esitys huomio kunnan lapset ja kunnan talouden käsi kädessä, eikä sulje tarkastelussaan kumpaakaan osapuolta pois. Hollolan toimintaperiaatteiden mukaisesti esitetyt asiat ovat linjassaan myös Hollolan arvojen mukaisesti: hirveen

tulevaisuustaitoinen ja hirveen arvostava sekä hirveen rohkea ja hirveen ketterä.